

P. D. JAMES
İNSANLIĞIN ÇOCUKLARI

Çeviren
Gökçe Metin

Birinci Kitap

Omega

Ocak - Mart 2021

1

1 Ocak 2021 Cuma

Bu sabah, 1 Ocak 2021'in erken saatlerinde, gece yarısından üç dakika sonra, yeryüzünde doğan son insan Buenos Aires banliyölerindeki bir barda çıkan kavgada öldürüldü; yirmi beş yıl iki ay on iki günlüktü. Şayet ilk haberler doğruysa, Joseph Ricardo yaşadığı gibi öldü. Doğumu resmi olarak kaydedilen son insan olmanın, tabiri caizse ayrıcalığı herhangi bir kişisel erdem veya yetenekle ilgili olmadığından onun için her zaman başa çıkılması güç bir durum olmuştu. O artık yok. Haber bize burada, İngiltere'de, Devlet Radyo Servisi'nin saat dokuzdaki programında verildi ve ben haberi tesadüfen duydum. Hayatımın son yarısına dair bu günlüğü yazmaya koyulmuştum ki saatin kaç olduğunu fark ettim ve dokuz bülteninin manşetlerini yakalayabileceğimi düşündüm. Ricardo'nun ölümü verilen son haberdirdi. Sonrasındaysa, haber spikerinin tarafsız olmaya özen gösterdiği sesiyle, vurgusuz birkaç cümle daha söylenmişti. Söylediklerini duyduğumda, bu bana günlüğüme yazmaya bugün başlamak için küçük bir ek gerekçeymiş gibi geldi; yeni bir yılın ilk günü ve ellinci doğum günüm. Çocukken bu ayrıcalık hep hoşuma giderdi. Doğum günümün Noel'den hemen sonra kutlanması ve bu yüzden de bir hediyenin -her halükârda alacağım hediye çok daha güzel olmazdı bu- iki kutlama için de verilmesinin uygunsuzluğuna rağmen.

Yazmaya başlarken bu üç olay –Yeni Yıl, ellinci doğum günüm ve Ricardo’nun ölümü– bu yeni gevşek yapraklı defterin ilk sayfalarını lekelemeyi pek haklı çıkarmıyor. Yine de kişisel tembelliğime karşı küçük bir ek savunmam olduğundan devam edeceğim. Kaydedilecek hiçbir şey yoksa da hiçliği kaydedeceğim ve sonra, eğer yaşlanırsam ya da yaşlandığımda –ömrü uzatma konusunda uzmanlaştığımızdan çoğumuzun yaşlanma beklentisi olabilir– biriktirdiğim kibrit kutularından birini açacak ve küçük kişisel hiçlik şenliği ateşimi yakacağım. Bir adamın son yıllarının bir kaydı olarak günlüğü bırakmaya niyetim yok. En bencil ruh hâlimle bile kendimi bu kadar kandırmam. Felsefe Doktoru, Oxford Üniversitesi Merton Koleji Üyesi, Viktorya Dönemi tarihçisi, boşanmış, çocuksuz, yalnız yaşayan; dikkat çekici tek özelliği, İngiltere diktatörü ve Muhafızı Xan Lyppiatt’ın kuzeni olmak dışında Theodore Faron’un günlüğünü ne ilginç kılabilir? Her ne konuda olursa olsun daha fazla kişisel bilgiden söz etmeye gerek yok. Dünyanın her yerindeki ulus devletler, hâlâ zaman zaman ardımızdan gelebileceklerine kendimizi ikna edebildiğimiz gelecek nesiller ve bir başka gezegenden bu yeşil vahşi doğaya inerek bir zamanlar burada ne tür bir canlı yaşamı olduğunu sorabilecek olan yaratıklar için beyanlarını saklamaya hazırlanıyorlar. Kitaplarımızı ve elyazmalarımızı, harika tabloları, müzik notalarını ve enstrümanları, eserleri saklıyoruz. Dünyanın en büyük kütüphaneleri en fazla kırk yıl içinde karartılıp mühürlenecek. Hâlâ ayakta duran binalar kendileri adına konuşacak. Oxford’un yumuşak taşının birkaç yüzyıldan fazla varlığını sürdürmesi pek mümkün görünmüyor. Üniversite daha şimdiden çökmekte olan Sheldonian’ı onarmaya değil değmeyeceğini tartışıyor. Ne var ki benim, o efsanevi yaratıkların St. Peter’s Meydanı’na indiğini ve yüzyılların tozunun altında sessizce yankılanan Büyük Bazilika’ya girdiklerini düşünmek hoşuma gidiyor. Bunun,

insanın birçok tanrısından biri için yaptığı, bir zamanların en büyük tapınağı olduğunu anlayacaklar mı? Bu denli gösteriş ve ihtişamla tapılan bu tanrının hem iki çapraz çubuğu ve doğada her yerde bulunuşuyla bunca basit olan hem de altınla yüklü, mücevherlerle kusursuzca süslenmiş sembolünün gizeminden etkilenerek onun doğasını merak edecekler mi? Yoksa değerleri ve düşünce süreçleri, huşu ya da merak duygusuna dair hiçbir belirti göstermeyecekleri kadar bizimkilerden farklı mı olacak? Yine de gökbilimcilerin bize hayat olabileceğini söylediği bir gezegenin –1997’de miydi?– keşfine rağmen pek azımız onların geleceğine gerçekten inanıyoruz. Orada olmalılar. Evrenin sınırsızlığı içinde yalnızca küçük bir yıldızın akıllı yaşamı geliştirme ve destekleme becerisine sahip olduğunu kabul etmek kesinlikle mantıksızdır. Ne var ki biz onlara ulaşmayacağız, onlar da bize gelmeyecekler.

Yirmi yıl önce, dünya halihazırda türümüzün üreme gücünü sonsuza kadar kaybettiğine neredeyse ikna olmuşken bilinen son insan doğumunu bulma arayışı önce evrensel bir saplantıya, sonra ulusal bir gurur meselesine, şiddetli ve sert olduğu kadar nihayetinde anlamsız olan uluslararası bir yarışmaya dönüştü. Adaylığa hak kazanmak için doğumun resmen bildirilmesi, tarihin ve kesin saatin kaydedilmesi gerekiyordu. Bu, doğum gününü bilen ama saatini bilmeyen insan ırkının çoğunu saf dışı bırakıyordu. Sonucun asla kesin olamayacağı kabul ediliyor ancak vurgulanmıyordu. Son insanın, uzakta bir ormanda, ilkel bir kulübede, büyük ölçüde fark edilmeden ve göz ardı edilen bir dünyaya düşmüş olduğu neredeyse kesindi. Aylarca süren kontrol ve yeniden kontrollerden sonra, 19 Ekim 1995’te, Batı Avrupa yaz saatiyle gece üçü iki dakika geçe, Buenos Aires Hastanesi’nde gayrimeşru olarak doğan melez Joseph Ricardo resmi olarak son doğan bebek kabul edilmişti. Sonuç açıklandıktan sonra o şöhretinin tadını olabildiğince çıkarırken dünya, birdenbire

bu aşırı ilginin beyhudeliğinin farkına varmış gibi dikkatini başka yere yöneltmişti. Şimdiyse o öldü ve herhangi bir ülkenin de diğer adayları unutulmaktan çekip çıkarmaya istekli olacağından şüpheliyim.

Türümüzün yaklaşan sonundan ve bunu engelleyemekten ziyade sebebini bulamamamız bizi öfkeliyor ve moralimizi bozuyor. Batı bilimi ve tıbbı, bizi bu nihai başarısızlığın büyüklüğüne ve utancına hazırlamadı. Teşhisi veya tedavisi zor olan birçok hastalık ve gücünü tüketmeden önce iki kıtayı neredeyse insansızlaştıran bir hastalık olmuştur ama her zaman sonunda bunların nedenini açıklayabilmişizdir. İsim verdiğimiz virüs ve mikropların bugün bile bizi ele geçiriyor olması oldukça üzücü çünkü çatışmayı sürdüren ve zaferleri kesinleştiğinde rastlantısal bir kurbanı indiren eski düşmanlar gibi bize hâlâ saldırımları kişisel bir hakaret gibi geliyor. Batı bilimi bizim tanrımız oldu. Gücünün çeşitliliği içinde bizi korudu, rahatlattı, iyileştirdi, ısıttı, besledi ve eğlendirdi. Biz de onu eleştirmek ve zaman zaman reddetmekten çekinmedik. Ne de olsa biz insanlar her zaman tanrılarımızı reddetmişizdir ama bunu, inançlarımızdan dönmemize rağmen bu tanrının –yaratığımızın ve kölemizin– bizi düşüneceği bilgisiyle yaparız: Acı için anestezi, yedek kalp, yeni akciğer, antibiyotik, hareketli tekerlekler ve resimler. Düğmeye bastığımızda ışık daima yanacaktır ve yanmıyorsa da nedenini bulabiliriz. Bilim hiçbir zaman aşına olduğum bir konu olmadı. Okulda bilime ilişkin çok az şeyi anladım ve şimdi elli yaşında, o zamandan pek de fazlasını anlamıyorum. Bununla beraber, başarıları benim için anlaşılmasın olsa da bilim benim de tanrım oldu ve tanrıları ölmüş olanların evrensel hayal kırıklığını paylaşıyorum. Bir biyoloğun, sonunda dünyanın hiçbir yerinde hamile bir kadının olmadığı ortaya çıktığında kendinden emin biçimde söylediği sözleri açıkça hatırlayabiliyorum: “Bu bariz biçimde evrensel kısırlı-

ğın nedenini keşfetmemiz biraz zaman alabilir.” Yirmi beş yıl geçti ve artık başarılı olmayı beklemiyoruz bile. Aniden iktidarsızlığa tutulan şehvet düşkününü bir damızlık gibi kendimize olan inancımızın tam kalbinde küçük düşürülüyoruz. Tüm bilgimize, zekâmıza, gücümüze rağmen hayvanların düşünmeden yaptıklarını artık yapamıyoruz. Onlara hem tapmamıza hem de öfkelenmemize şaşmamak gerek.

1995 yılı, Omega Yılı olarak bilinir hâle geldi ve bu artık evrensel bir kavram. 1990’ların sonundaki büyük kamuoyu tartışması, evrensel kısırlığa çare bulan ülkenin bunu dünyayla paylaşıp paylaşmayacağı ve bunu hangi şartlarda yapacağıydı. Bunun tüm dünyanın bir arada mücadele etmesi gereken küresel bir felaket olduğu kabul edildi. Biz 1990’ların sonunda hâlâ Omega’yı bir hastalık, zamanla teşhis edilecek ve daha sonra tedavi edilecek bir işlev bozukluğu olarak görüyorduk. Tıpkı insanın tüberküloz, difteri, çocuk felci ve hatta sonunda çok geç de olsa AIDS’e bir çare bulması gibi. Yıllar geçip Birleşmiş Milletler çatısı altındaki ortak çabalar boşa çıktıkça bu tam açıklık kararı bozuldu. Araştırmalar bir sır hâline geldi; ulusların çabası ise hayranlık uyandıran, şüpheli bir ilginin nedeni oldu. Avrupa Topluluğu, araştırma tesisi ve insan gücü olanaklarını sonuna kadar kullanarak birlikte hareket etti. Paris dışındaki Avrupa İnsan Doğurganlığı Merkezi, dünyanın en prestijli merkezleri arasındaydı. Bu merkez de en azından açıkça, çabaları bilakis daha fazla olan ABD’yle işbirliği yaptı. Ne var ki ırklar arası işbirliği yoktu; ödül çok büyüktü. Sırrın paylaşılabilceği koşullar, tutkulu söylenti ve tartışmalara neden oluyordu. Tedavi bulunduğu paylaşılmaması gerektiği kabul edilmişti; bu, hiçbir ırkın süresiz olarak kendine saklamaması gereken ya da saklayamayacağı bir bilimsel bilgiydi. Ancak kıtalar, ulusal ve ırksal sınırların ötesinden, dedikodu ve söylentilerle beslenip şüphelle ve takıntıyla birbirimizi izliyorduk. Eski casusluk

sanatı geri dönmüştü. Eski ajanlar, Weybridge ve Cheltenham'daki emekliliklerinin rahatlığından çıkıp zanaatlerini sürdürdüler. Elbette casusluk, Soğuk Savaş'ın 1991'de resmen sona ermesinden sonra bile hiç bitmemişti. İnsan, ergen korsanlığı ve yetişkin hainliğinin bu sarhoş edici karışımına, bundan tamamen vazgeçemeyecek kadar bağımlı. 1990'ların sonlarında casusluk bürokrasisi Soğuk Savaş'ın bitiminden bu yana olmadığı kadar gelişmiş; yeni kahramanlar, yeni kötü adamlar ve mitolojiler üretmişti. Özellikle Japonya'yı izliyor, teknik açıdan parlak bu insanların halihazırda cevabı bulma yolunda olabileceğinden kısmen korkuyorduk.

On yıl sonra hâlâ izliyoruz ama daha az kaygıyla ve umutsuzca. Casusluk hâlâ devam ediyor ancak son kez bir insanın doğumundan bu yana yirmi beş yıl geçti ve pek azımız gezegenimizde yeni doğmuş bir çocuğun bağırışının yeniden duyulacağına gerçekten inanıyor. Sekse ilğimiz azalıyor. Romantik ve idealize edilmiş aşk, İngiltere Muhafızının ulusal porno dükkânları aracılığıyla azalan iştahımızı canlandırmaya yönelik tüm çabalarına rağmen, kaba cinsel tatminin yerini aldı. Yine de şehvet ikamelerimiz var; Ulusal Sağlık Hizmeti'nde herkes tarafından kullanılmaya uygun. Yaşlanan bedenlerimiz yumruklanır, gerilir, sıvazlanır, okşanır, yağlanır ve esanslanır. Manikürümüz ve pedikürümüz yapılır, ölçülür ve tartılırız. Lady Margaret Hall, Oxford'un masaj merkezi hâline geldi. Burada her salı öğleden sonra kanepede uzanıp hâlâ bakım gören bahçelere bakıyor; devletin sağladığı, dikkatle ölçülen bir saatlik duyumsal şımarmanın tadını çıkarıyorum. Gençliğin değilse de güçlü bir orta yaşın yanılması, nasıl da ısrarla, saplantılı bir kaygıyla sürdürmeyi düşünüyoruz. Golf artık milli bir oyun. Eğer Omega olmasaydı; çevreciler, bazıları ülkedeki en güzel yerler olan doğal alanların, daha zorlu golf sahaları yapılmak için bozulmasını ve düzenlenmesini protesto ediyor olurlardı. Bunların tümü

ücretsiz ve bu, İngiltere Muhafızı'nın vadettiği zevkin bir parçası. Bazıları istenmeyen üyeleri dışarıda tutarak ayrıcalıklı hâle geldi; yasadışı olan yasaklama yoluyla değil ama Britanya'da en az duyarlı olanların bile çocukluklarından itibaren yorumlamak için eğitildiği o ince, ayrımcı sinyallerle. Züppeliklerimize ihtiyacımız var. Eşitlik, Xan'ın eşitlikçi Britanya'sında bile politik bir kuram, pratik bir politika değil. Bir keresinde golf oynamayı denedim ama oyunu hemen bütünüyle itici buldum. Belki de bu, topun değil yeryüzü parçalarının yerini değiştirme becerimden kaynaklanıyordu. Şimdi koşuyorum. Neredeyse her gün Port Meadow'un yumuşak toprağının ya da Wytham Wood'un ıssız patikalarının üzerinden geçiyor, kilometreleri sayıyor; ardından kalp atışını, kilo kaybını, dayanıklılığı ölçüyorum. Ben de hayatta kalmaya herkes kadar hevesli, bedenimin işleyişi konusunda aynı ölçüde saplantılıyım.

Bunların çoğunun izini 1990'ların başına kadar sürebiliyorum: Alternatif tıp arayışı, parfümlü yağlar, masaj, sıvazlama ve yağlama, kristal tutma, cinsel birleşmenin olmadığı seks. Filmde, televizyonda, kitaplarda, hayatta pornografi ve cinsel şiddet artarak daha açık hâle gelmişti. Batı'da ise git-tikçe daha az sevişiyor ve çocuk yetiştiriyorduk. O zamanlar bu, aşırı nüfusun kirlettiği bir dünyada hoş bir gelişme gibi görünüyordu. Bir tarihçi olarak ben bunu sonun başlangıcı olarak görüyorum.

1990'ların başlarında uyarılmış olmalıydık. Bir Avrupa Topluluğu Raporu, henüz 1991 yılında Avrupa'da doğan çocukların sayısında bir düşüş olduğunu gösterdi. 1990 yılında bu düşüş, özellikle Roma Katolik ülkelerinde olmak üzere 8,2 milyondur. Bu düşüşün nedenlerini bildiğimizi, düşüşün kasıtlı olduğunu; doğum kontrolüne ve kürtaja karşı daha liberal tutumların, kariyer peşinde koşan profesyonel kadınların hamileliği ertelemesinin, ailelerin daha yüksek bir yaşam

standardı arzusunun bir sonucu olduğunu düşünüyorduk. Nüfustaki düşüş, özellikle Afrika'da AIDS'in yayılmasıyla karmaşıklaştı. Bazı Avrupa ülkeleri, çocukların doğumunu teşvik etmek için güçlü bir kampanya yürütmeye başladı. Buna rağmen çoğumuz düşüşün istenen, hatta gerekli bir durum olduğunu düşünüyorduk. Sayılarımızla gezegeni kirletiyorduk. Daha az ürüyorsak bunun memnuniyetle karşılanması gerekirdi. Endişelerin çoğu, azalan bir nüfustan çok ulusların kendi insanların, kendi kültürlerinin, ırklarının varlığını sürdürme ve ekonomik yapılarını ayakta tutacak kadar genç yetiştirme istekleriyle ilgiliydi. Hatırladığım kadarıyla ise hiç kimse insan ırkının doğurganlığının çarpıcı biçimde değiştiğini öne sürmemişti. Omega geldiğinde dramatik bir anilikle geldi ve kuşkuyla karşılandı. İnsan ırkı bir gecede üreme gücünü kaybetmiş gibiydi. 1994 yılında deney ve suni döllenme için saklanan donmuş spermelerin bile gücünü yitirmiş olduğu keşfi, Omega'nın üzerine batıl inançların, büyücülüğün, ilahi müdahalenin gölgesini düşüren tuhaf bir korkuydu. Eski tanrılar korkunç güçleriyle yeniden ortaya çıktılar.

1995'te doğan nesil cinsel olgunluğa ulaşana dek dünya umudunu yitirmedi. Ne var ki testler tamamlandığında ve hiçbiri verimli sperm üretmediğinde, bunun gerçekten de *Homo Sapiens*'in sonu olduğunu biliyorduk. 2008 intiharların arttığı yıl oldu. Genel olarak yaşlılar arasında değil; benim neslim olan orta yaşlılar, yaşlanan ve çürüyen bir toplumun aşılayıcı ama ısrarcı ihtiyaçlarının yükünü taşımak zorunda kalacak nesil arasında. O zamana kadar İngiltere Muhafızlığı görevini devralan Xan, hayatta kalan en yakın akrabalara para cezası vererek salgın hâline gelen intiharları durdurmaya çalıştı. Tıpkı bugün Konsey'in, kendilerini öldüren aciz ve bağımlı yaşlıların akrabalarına yüklü miktarda emekli maaşı ödediği gibi. Bunun etkisi de olmadı değil.